

Gunnel Wåhlstrand Turun taidemuseossa, jossa hänen näyttelyään ripustettiin viikko ennen avajaisia. Kuvassa teos The Desk, 2004.

Gunnel Wåhlstrand ja paikka auringossa

Jos luulit kärsivällisyyden kadonneen maailmasta, pistäydy kesällä Turun taidemuseossa. Gunnel Wåhlstrand voi tehdä yhtä maalausta kuusi kuukautta, ja paperille tallentuu kokonaisia elämiä.

Heli Peltoniemi teksti // Jane Iltanen kuva

Ai luksi ne näyttävät valokuilta. Eivät ainoastaan näytöllä tai sanomalehtipaperilla, vaan jopa museon seinillä, vielä silloinkin kun epäuskoinen katsoja ottaa askelia lähemmäs.

Gunnel Wåhlstrandin (s. 1974) teokset ovat mustemaalauksia, jonkalaisia kukaan toinen ei tee.

Muotokuvat, interiöörit ja luontonäkymät vievät menneeseen aikaan. Hänen hahmojensa hiukset, heidän ihonsa, kallioiset merimaisemat ja kimaltava vesi levittäytyvät paperille häkellyttävän yksityiskohtaisina. Teokset ovat samanlaisia arvotuksellisia ja äärimmäisen selkeitä.

Turun taidemuseo on jälleen löytänyt taiteilijan, joka on pysynyt tutkan alla Suomessa. Tukholmalaisen Gunnel Wåhlstrandin nimi ei ole tuttu suurelle yleisölle, mutta tilanne saattaa muuttua pian.

Wåhlstrandin maalauksia katsoessa on helppo arvata, että ne perustuvat taiteilijan omiin perhealbumikuviin. Äidin profiili, pariskunta rannalla tai lapset kirjojen äärellä – kaikki hänen teoksensa ovat äärimmäisen henkilökohtaisia. Maalausten aiheet ja armoton tekniikka punoutuvat yhteen erityisellä tavalla.

Wåhlstrand menetti isänsä varhaisessa lapsuudessaan. Hän oli yksivuotias, kun isä teki itsemurhan.

–Siitä vaiettiin, me emme koskaan puhuneet hänestä, Wåhlstrand kertoo Turun taidemuseossa.

Jo lapsuudessa vanhoista albumikuvista tuli Wåhlstrandille tärkeitä. Isästä otettujen kuvien kautta hän pyrki ymmärtämään myös itseään.

Valokuvat kulkivat Wåhlstrandin mukana. Kun hän opiskeli Tukholman Kuninkaallisessa taidekorkeakoulussa, hän säilytti valokuvia laatikossa ja katseli niitä usein. Hän tunsi tarvetta luoda kuvat jollakin tavalla uudestaan, mutta ei pitkään

aikaan tiennyt miten. Oikea keino löytyi monenlaisten kokeilujen jälkeen.

Kookas, suuritoinen mustemaalaus oli riittävän hidas toteuttaa. Laatikkoon talletettuja albumikuvia ei lopulta ollut kovin paljon, mutta työllään tekniikan ansiosta ne eivät loppuneet kesken.

Turussa nähdään useita maisemamaalauksia, joissa aallot murtuvat tai aurinko kimaltaa aavalla merellä.

Wåhlstrand saattaa tehdä yhtä teosta kuusi kuukautta. Hän maalaa suurikokoiselle akvarellipaperille tekniikalla, joka ei salli lainkaan virheitä. Työskentely muistuttaa akvarellimaalausta, mutta mustetta ei pysty pyyhkimään tai poistamaan.

–On tärkeää, että se on pysyvää. En tiedä miksi, Wåhlstrand kertoo.

Jos kuukausien työskentelyn jälkeen mustetta kaatuu paperille, kuten joskus on käynyt, on aloitettava alusta.

Hän kertoo kokeilleensa mustetta, jota pystyi poistamaan vedellä, mutta tunne ei ollut sama, jännite katosi. Tietoisuus riskistä ja virheen mahdollisuudesta auttaa häntä keskittymään.

Wåhlstrand valmistui taidekorkeakoulusta vuonna 2003 ja teki heti läpimurtonsa. Hän jatkoi albumikuvien parissa: yli kymmenen vuoden ajan hän maalasi suurennoksia perhevalokuvista. Alusta asti hän maalasi myös äitiään, mutta keskiössä oli isä, johon hän ei koskaan ollut voinut tutustua tosielämässä.

–Lopulta pystyin tuntemaan hänen läsnäolonsa, ja sen jälkeen en halunnut maalata häntä enää.

Wåhlstrandin mielestä hänen alkuaikojen maalauksensa ovat yksinkertaisempia ja pehmeämpiä kuin uudemmat työt. Hän

koki kauan, ettei osannut maalata vettä.

Turussa nähdään useita maisemamaalauksia, joissa aallot murtuvat tai aurinko kimaltaa aavalla merellä.

Vuodesta 2016 alkaen Wåhlstrand on maalannut Ruotsin länsirannikolla Saltön maisemia, joista hän ensin ottaa kuvia puhelimellaan. Maisemat eivät ole mitä tahansa, vaan paikkoja, joissa hänen henkilöhistoriansa tapahtui.

Albumikuvien sijaan teokset pohjautuvat hänen itse ottamiinsa kuviin. Kesti kauan, ennen kuin Wåhlstrand oivalsi, että maalauksissa on kyse myös hänen äidistään, jonka menettämiseen hän kenties valmistautui. Äidin kuolemasta on kulunut nyt useita vuosia, ja maalauksissa on uuden sukupolven katse.

Ateljeessaan Wåhlstrand heijastaa valokuvan piirtoheittimellä paperille. Hän hahmottelee kuvan vaalealla musteella, mihin saattaa kuluu kolmekin viikkoa.

–Se on ihana työvaihe, rakastan sitä. Seuraavaksi hän asettaa paperin lattialle ja ryhtyy lisäämään tummaa väriä, yhä uusia ja uusia kerroksia. Hän istuu teoksensa päällä, joskus hän on nukkunutkin maalauksen päällä.

Musiikki on keskeinen osa Wåhlstrandin työskentelyä. Jokaiseen maalaukseen liittyy kolme tai neljä albumia, joita hän kuuntelee yhä uudelleen. Varhainen elektroninen musiikki on hänelle läheistä, kuten **Pauline Oliveros** ja **Daphne Oram**.

Valo ja varjot saavat lopulliset sävynsä viikkojen ja kuukausien kuluessa. Mustetta ja vettä, viikko ja kuukausi toisensa jälkeen. Wåhlstrand ei koskaan näytä keskeneräisiä töitään muille.

–En kerro kenellekään, mitä kulloinkin maalaan. Sen täytyy olla salaisuus.

Ensimmäisenä uuden maalauksen saa aina nähdä hänen kumppaninsa **Jenna**.

–Haluan nähdä aidon reaktion, ja hänen mielipiteensä on ratkaiseva.

→ Gunnel Wåhlstrand Turun taidemuseossa 6.6.–14.9.

Gunnel Wåhlstrand: Wave, 2015. Muste paperille.

KUKA

Gunnel Wåhlstrand

■ **Kuvataiteilija, syntynyt** Uppsalassa vuonna 1974.

■ **Asuu** ja työskentelee Tukholmassa.

■ **Valmistunut** Tukholman kuninkaallisesta taidekorkeakoulusta vuonna 2003.

■ **Tunnetaan** suurikokoisista mustemaalauksista, jotka kuvaavat muistoja, ihmisiä ja luontoa.

■ **Viimeaikaisia** yksityisnäyttelyitä mm. Prinssi Eugenin Waldemarsuddessa (2024), Göteborgin taidemuseossa (2019) sekä Magasin III:ssa Tukholmassa (2017).

■ **Turun** taidemuseossa nähdään Wåhlstrandin ensimmäinen yksityisnäyttely Suomessa.

■ **Selina** Kiiskisen ja Kari Immosen kuratoima näyttely on tuotettu yhteistyössä Prinssi Eugenin Waldemarsudden kanssa.

Gunnel Wåhlstrand and a place in the sun

If you thought patience had disappeared from the world, stop by Turku Art Museum this summer. Gunnel Wåhlstrand can spend six months on a single painting, and entire lifetimes are recorded on paper.

At first, they look like photographs. Not just on a screen or newsprint, but even on the walls of a museum, even when an unbelieving viewer steps closer.

Gunnel Wåhlstrand's (b. 1974) works are ink paintings, the likes of which no one else makes.

Portraits, interiors and views of nature take you back to a bygone era. Her characters' hair, their skin, rocky seascapes and sparkling water are spread across the paper in stunning detail. The works are at once enigmatic and extremely clear.

The Turku Art Museum has once again discovered an artist who has remained under the radar in Finland. Stockholm-based Gunnel Wåhlstrand is not a name familiar to the general public, but that may soon change.

Looking at Wåhlstrand's paintings, it is easy to guess that they are based on the artist's own family album photos. A profile of a mother, a couple on the beach or children with books - all her works are extremely personal. The subjects and the relentless technique of the paintings are intertwined in a special way.

Wåhlstrand lost her father in early childhood. She was one year old when her father committed suicide.

- It was kept quiet, we never spoke about him, Wåhlstrand says at the Turku Art Museum.

Even as a child, old photo albums became important to Wåhlstrand. Through the pictures of her father, she also sought to understand herself.

The photographs went with Wåhlstrand. When she studied at the Royal Academy of Fine Arts in Stockholm, she kept his photographs in a box and looked at them often. She felt the need to recreate them in some way, but for a long time she didn't know how. The right way was found after many experiments.

A large-scale ink-wash painting was slow enough to do. In the end, there were not very many photos stored in the box, but thanks to the laborious technique, they did not run out.

“In Turku, you can see several landscape paintings of waves breaking or the sun glistening on the open sea.”

Wåhlstrand may work on one piece for six months. She paints on large watercolour paper using a technique that allows no mistakes. The work is similar to watercolour painting, but the ink cannot be erased or removed.

- It is important that it is permanent. I don't know why, says Wåhlstrand.

If, after months of work, the ink spills onto the paper, as it sometimes does, you have to start again.

She says she tried ink that could be removed with water, but the feeling was not the same, the tension disappeared. Being aware of the risk and the possibility of making a mistake helps her to concentrate.

Wåhlstrand graduated from art college in 2003 and made an immediate breakthrough. She continued to work with album pictures: for more than ten years she painted enlargements of family photographs. From the beginning she also painted her mother, but the focus was on her father, whom she had never had the chance to meet in real life.

- Eventually I could feel his presence, and after that I didn't want to paint him anymore.

Wåhlstrand considers her early paintings to be simpler and softer than her more recent works. She long felt that she could not paint water.

Several landscape paintings can be seen in Turku, with waves breaking or the sun glistening on the open sea.

Since 2016, Wåhlstrand has been painting landscapes on the west coast of Sweden in Saltö, first taking pictures of them with her phone. The landscapes are not just any landscapes, but places where her personal history took place.

Instead of album photos, the works are based on images she took herself. It took Wåhlstrand a long time to realise that the paintings were also about her mother, whose loss she was perhaps preparing for. Several years have now passed since her death, and the paintings bear the gaze of a new generation.

In her studio, Wåhlstrand uses an etching pen to project a drawing on paper. She outlines the image in light ink, a process that can take up to three weeks.

- It's a wonderful process, I love it. Next, she lays the paper on the floor and starts adding dark colour, more and more layers. She sits on her work, sometimes she has even slept on the painting.

Music is a central part of Wåhlstrand's work. Each painting is accompanied by three or four albums, which she listens to over and over again. Early electronic music is close to her, such as **Pauline Oliveros** and **Daphne Oram**.

The light and shadows take on their final shades over weeks and months. Ink and water, week after week, month after month. Wåhlstrand never shows her unfinished work to others.

- I never tell anyone what I am painting at any given time. It must be a secret.

The first to see a new painting is always her partner Jenna.

- I want to see a real reaction, and her opinion is crucial.